

Подрез-Ряполова Ірина Валеріївна

кандидат юридичних наук, завідувач наукового відділу

правового забезпечення інноваційної діяльності

НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України

ORCID 0000-0002-8802-1441

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ

У тезах розглянуті окремі питання провадження інноваційної діяльності в умовах воєнного стану. Проаналізовані деякі актуальні проблеми розвитку сфери інноваційної діяльності. Акцентовано увагу на стратегічно визначених напрямках, що потребують реалізації та мають спрямування на побудову ефективної національної інноваційної екосистеми, підвищення рівня інноваційності національної економіки, створення сприятливих умов для розвитку інноваційної сфери.

Ключові слова: воєнний стан, інноваційна діяльність, наукова діяльність, пріоритетні напрями, стратегія.

Podrez-Riapolova Iryna

*PhD in Law, acting Head of the scientific Department of legal support of
innovative activity of the Scientific and Research Institute of Providing Legal
Framework for the Innovative Development of NALS of Ukraine*

CURRENT ISSUES OF INNOVATIVE ACTIVITIES IN THE WAR AND POST-WAR PERIOD

The theses consider individual issues of innovative activity in the conditions of martial law. Some actual problems of the development of the sphere of innovative activity are analyzed. Attention is focused on strategically defined directions that require implementation and are aimed at building an effective national innovation ecosystem, increasing the level of innovativeness of the national economy, and creating favorable conditions for the development of the innovation sphere.

Keywords: martial law, innovative activity, scientific activity, priority areas, strategy.

В умовах воєнного стану актуалізації набувають проблеми створення умов щодо формування національної інноваційної екосистеми та ефективного провадження інноваційної діяльності.

Слід погодитися, що інноваційна діяльність в умовах воєнного часу характеризується певними особливостями і потребує, в першу чергу, виваженої державної політики, націленої на конкретні заходи підтримки та інвестування в інноваційні проєкти, особливо в пріоритетних сферах: ракетна техніка, безпілотна авіація та виробництво боєприпасів, це потребує чіткої інноваційної стратегії, спрямованої на модернізацію виробництва та формування венчурної індустрії на основі тісної співпраці армії, держави та бізнесу, за рахунок використання механізмів стимулювання промисловості до тісної співпраці з вітчизняними вченими та винахідниками в напрямі впровадження наявних інноваційних розробок і створених на замовлення [1]. Втім, доцільно виокремити, що чіткої інноваційної стратегії також потребує порядок формування ефективної системи підтримки та стимулювання наукової (науково-технічної) діяльності, яка є основою щодо впровадження інновацій.

Стимулювання наукової діяльності в умовах сьогодення є важливим чинником для впровадження інновацій та розвитку національної інноваційної економіки. Наукова діяльність є основою для розробки інноваційних технологій, що потребує застосування відповідних заходів щодо фінансування наукових досліджень та розробок, розбудови інноваційної інфраструктури, стимулювання наукової діяльності та забезпечення доступу до необхідних ресурсів та інфраструктури. Зазначені заходи мають стимулювати процес створення сприятливого середовища для комерціалізації результатів наукових досліджень та інноваційної діяльності.

Так, Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року [2] визначає, що з метою активізації створення новацій необхідно розробити механізм стимулювання науковців до формування актуальної та затребуваної глобальним ринком тематики наукових досліджень, спрямованої на створення

інноваційних рішень, що забезпечать інноваційний розвиток вітчизняної економіки. Втім, незважаючи на оновлення тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок шляхом затвердження Кабінетом Міністрів України постанови «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні» від 30 квітня 2024 року [3], зазначений стратегічно важливий механізм на даний час не розроблено.

Окрім зазначеного, у Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року наголошується на необхідності збільшення фінансування наукових досліджень на конкурсній основі з акцентуванням уваги на переході результатів, отриманих у рамках фундаментальних наукових досліджень, у тематиці прикладних наукових досліджень і науково-технічних розробок, до фінансування яких залучається бізнес та перегляду пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки з метою їх наближення до напрямів, визначених у розвинутих державах світу, на основі сучасних світових технологічних трендів. Вказані заходи також не мають відповідної реалізації. Так, до Закону України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки» від 11.07.2001 року № 2623-III нещодавно (Законом України від 21.12.2023 р. № 3534-XI) були внесені зміни виключно щодо додавання сфери національної безпеки і оборони та оновлення термінів дії пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки (встановлений термін дії: до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану).

Отже, на підставі зазначеного, враховуючи особливості провадження інноваційної діяльності в умовах воєнного стану, актуальними проблемами залишаються стратегічно визначені напрями, що мають бути реалізовані належним чином та які спрямовані на побудову ефективної національної інноваційної екосистеми, підвищення рівня інноваційності національної економіки, створення сприятливих умов для розвитку інноваційної сфери тощо.

Перспективами подальших наукових пошуків є опрацювання проблемних питань щодо забезпечення ефективного правового регулювання сфери інноваційної діяльності в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Пермінова С., Ситник Н., Чупріна М. Інноваційна діяльність в Україні в період воєнної агресії: тенденції та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2024. № 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-62>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3409/3337>.
2. Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року: схв. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.08.2019 р. № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80>.
3. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України від 11.07.2001 р. № 2623-III (в редакції від 13.01.2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text>.

REFERENCES

1. Perminova, S., Sytnyk, N. & Chuprina, M. (2024). Innovative activity in Ukraine during the period of military aggression: trends and prospects. *Ekonomika ta suspilstvo*, 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-62>. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3409/3337> [in Ukrainian].
2. Strategy for the development of the sphere of innovative activity for the period until 2030: approved by the Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine, No. 526 (2019, July 10). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80> [in Ukrainian].
3. On priority areas of development of science and technology: Law of Ukraine, No. 2623-III (2001, July 11) (as amended on 2024, January 13). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-14#Text> [in Ukrainian].